

POSTANOWIENIE

8 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Grzesiowski

na posiedzeniu niejawnym 8 października 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa D. spółki jawnej w W.

przeciwko A.G.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej D. spółki jawnej w W.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie

z 17 maja 2023 r., XXIII Gz 192/23,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego - z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 17 maja 2023 r. Sąd Okręgowy w Warszawie w punkcie pierwszym (1) oddalił zażalenie powoda – D. spółki jawnej z siedzibą w W. – na postanowienie Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie z 5 stycznia 2023 r., w którym Sąd uchylił postanowienie Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie z 2 grudnia 2022 r. o połączeniu spraw do wspólnego rozpoznania i

rozstrzygnięcia i odrzucił pozew; w punkcie drugim (2) orzekł o kosztach postępowania zażaleniowego.

2. Od postanowienia Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiódł powód. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i pkt 4 k.p.c. Skarżący podniósł, że skarga jest oczywiście uzasadniona z tego względu, że Sąd Okręgowy rażąco naruszył przepis art. 1161 § 1 k.p.c. odrzucając pozew, bowiem roszczenie dochodzone pozvem nie zostało uregulowane w umowie stron, która zawierałaby zapis na sąd polubowny. Ponadto skarżący stwierdził, że w sprawie występują następujące istotne zagadnienia prawne:

- czy potrącenie wierzytelności spółki komandytowej wynikających z usług wykonywanych przez spółką wobec wspólnika, a nieokreślonych w Kodeksie spółek handlowych ani w umowie lub uchwałach spółki, z zyskiem wspólnika spółki komandytowej prowadzi do uznania, że źródłem powstania wierzytelności spółki komandytowej jest stosunek wewnętrzny spółki?;

- jeżeli źródłem powstania zobowiązań wspólnika spółki komandytowej względem spółki z której występuje jest zobowiązanie, które powstało z następujących zdarzeń: i) z czynności prawnej; lub ii) z aktów administracyjnych; lub iii) z wyrządzenia szkody czynem niedozwolonym; lub iv) z bezpodstawnego wzbogacenia; lub v) z innych zdarzeń z którymi ustawa Kodeks cywilny łączy skutek prawny w postaci powstania zobowiązania – to czy takie zobowiązania, których źródłem są zdarzenia opisane w Kodeksie cywilnym i nie mają swojego źródła w naturze stosunku prawnego spółki handlowej, można uznać za „sprawy ze stosunku spółki” skoro nie występuje definicja legalna pojęcia „stosunków wewnętrznych spółki”, a tylko tytuł Działu III, Rozdziału 3 Kodeksu spółek handlowych brzmi „stosunki wewnętrzne spółki”?

3. Pozwana wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej a także o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W judykaturze już wielokrotnie wypowiedziano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (zob. postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c.; nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest wówczas usprawiedliwione.

5. Szczegółowa analiza sprawy prowadzi do wniosku, że skarga kasacyjna strony pozwanej nie zawiera argumentów wystarczających dla uznania, że w sprawie spełniona została przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 1 lub 4 k.p.c., uzasadniająca przyjęcie sprawy do rozpoznania.

6. Przede wszystkim należy zwrócić uwagę na niespójności powołań przepisów, których rażące naruszenie zarzuca skarżący. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołuje się na naruszenie art. 1161 § 1 k.p.c., natomiast w uzasadnieniu wskazuje na oczywistą zasadność zarzutu naruszenia art. 1161¹ § 1 k.p.c. Wątpliwości budzi też sama treść podnoszonego zarzutu w tym zakresie. Skarżący wprawdzie podnosi naruszenie art. 1161 § 1 (bądź art. 1161¹ § 1 k.p.c.), niemniej z analizy skargi wynika, że w istocie zarzuca

sądowi odwoławczemu wadliwą wykładnię umowy spółki w zakresie postanowień zawierających zapis na sąd polubowny. Nie sposób uznać zarzutu naruszenia powołanych przepisów za uzasadniony bez jednoczesnego zarzutu oczywiście wadliwej wykładni zapisu na sąd polubowny. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący nie stawia jednak zarzutu oczywistego naruszenia przepisu art. 65 k.c.

7. Niezależnie od powyższego, argumenty mające przemawiać za oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej są nieprzekonujące. W sprawie Sąd Okręgowy ustalił, że powodowa spółka uiszczała obciążające pozwaną, będącą jej współnikiem, składki o charakterze osobistym, które z perspektywy rozliczeń między współnikami Sąd zakwalifikował jako zaliczki na poczet zysku. Zarzuty skarżącego w istocie sprowadzają się do zanegowania trafności tych ustaleń. Należy w związku z tym zwrócić uwagę, że samo istnienie w określonej sprawie istotnych wątpliwości wykładniczych bądź wątpliwości co do trafności oceny prawnej dokonanej przez sąd odwoławczy (abstrahując od tego, czy miało to miejsce w niniejszej sprawie) nie uzasadnia wniosku o oczywistej zasadności skargi. Odnośnie do tej przesłanki skargi kasacyjnej w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, jako przesłanki przyjęcia jej do rozpoznania, wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzenia wyводу zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. postanowienie SN

z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12). W ocenie Sądu Najwyższego w niniejszej sprawie przytoczone przesłanki nie zachodzą.

8. Skarżący nie sformułował i nie uzasadnił też należycie drugiej przesłanki kasacyjnej, tj. istnienia w sprawie istotnych zagadnień prawnych. Zagadnienia zostały sformułowane w sposób zanadto kazuistyczny, co stawia pod znakiem zapytania możliwość udzielenia na nie uniwersalnej odpowiedzi, mogącej mieć zastosowanie w innych podobnych sprawach. Ponadto sformułowane zagadnienia częściowo odrywają się od ustaleń faktycznych dokonanych w sprawie (zwłaszcza w kwestii potrącenia wierzytelności z tytułu usług wykonywanych przez spółkę na rzecz wspólnika, podniesionej w zagadnieniu pierwszym, oraz co do źródeł powstania zobowiązań wspólnika podanych w zagadnieniu drugim). Argumenty skarżącego sprowadzają się zaś do oceny prawidłowości ustaleń dokonanych przez sąd odwoławczy, nie zawierają natomiast szerszego przedstawienia poglądów orzecznictwa i doktryny w zakresie przedstawionych zagadnień bądź zagadnień podobnych. Skarżący nie przedstawił też możliwych rozbieżnych interpretacji prawnych i stojących za nimi racji jurydycznych. Tymczasem zagadnienie prawne powinno zostać przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08). Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 3989 § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. – zob. postanowienia SN z 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13 oraz z 14 września 2012 r., I UK 218/12), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15 oraz z 24 października 2012 r., I PK 129/12). Sformułowane przez skarżącego zagadnienia nie spełniają tych wymogów.

9. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

10. Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

11. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1 § 1¹ i § 3 k.p.c. oraz § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

(G.N.-J.)

r.g.